

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus X. De peccato mortali & veniali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

pia, sic pariter dicendo: habui cogitationes turpes. An verò omnes circumstantiæ objecti, scilicet personæ consanguinitas, votum, &c. exprimi debeant, dixi suprâ n. 5. nec hîc propriè attingitur; quia omnes circumstantiæ non habent specialem delectabilitatem, à qua voluntas semper moveatur, qualem tamen habent objecta directa enumerata, tactus, aspectus, fornicatio, Sodomia, bestialitas, &c. Resolutio casûs patet ex dictis.

C A S U S X.

De peccato mortali & veniali.

KRantius dubitat. 1. *Quid sit mortale, veniale?* 2. *Qualiter mortale possit fieri veniale.* 3. *Quid de veniali & parato vitare sola mortalia.* 4.-5. *Qualiter veniale per accidens fiat mortale; & quid de contemnente rem preceptam velut levem, imprudenter impositam.* 6. *Quid de contemptu formali?* 7. *An sub mortali præcipi possit res levis?* 8. *Quid de Religioso, qui suo exemplo alios pertrahit ad fractionem disciplinae?* Pro resolut.

- I. **QUÆR. I.** Quid circa peccatum mortale?
R. Sequentia. 1. Certum est omnia peccata non esse æqualia, dicitur enim Joannis 19. *Qui me tradidit tibi, majus peccatum habet*: pariter fide certum est dari peccata mortalia, nam homo per malitiam occidit animam suam. Sap. 26. *Stipendium peccati mors.* Rom. 6.
 2. Mortale peccatum est, quod ob suâ deformitatem solvit cum Deo amicitiam, mereturque

pos-

pœnam æternam: vocatur mortale, quia adfert animæ mortem spiritualem, tollendo scilicet gratiam sanctificantem, quæ est radix vitæ supernaturalis. Veniale non tollit amicitiam cum Deo, sed tantum imminuit fervorem charitatis, mereturque solum pœnam temporalem.

3. Utrumque potest esse tale vel ex genere suo, vel per accidens; *mortale ex genere suo* dicitur, quod manens intra limites sui objecti, non transeundo ad aliam specie malitiam, potest esse mortale, v. g. furtum in ratione furti potest esse mortale, quamvis ratione loci vel rei sacræ non assumat speciem sacrilegii, vel ratione violentiæ, speciem rapinæ: *Veniale ex genere suo* est, quod intrâ suam speciem non potest fieri mortale, sic mendacium semper est veniale, nisi ratione damni proximo illati, vel ratione appositi juramenti, vel alterius circumstantiæ transeat ad aliam speciem: idem dicendum est de vana cogitatione, verbo otioso, excessu in cibo, potu, usu conjugii, ira, timore, tristitia, appetitu pecuniæ, honoris, laudis, quæ omnia ex genere suo sunt tantum venialia.

4. Mortale ex genere suo potest fieri veniale ^{2a} per accidens tribus modis: 1. Ex conscientia erronea, quâ quis invincibiliter judicat esse veniale, quod de se est mortale. 2. Ex imperfectiõne actûs, si scilicet intellectus non perfectè advertat gravem malitiam, vel voluntas perfectè non consentiat. Signa imperfecti consensûs deducas. præc. num. 1. 3. Si materia secundum se & circumstantias considerata sit & maneat simpliciter quid leve, dixi, si secundum se & omnes circumstantias maneat quid leve, nam fieri potest, ut materia secundum se levis, ex circumstan-

stan-

stantiis & sine à Superiore intento, ad quem notabiliter conducit, fiat quid grave: sic intrare in alterius cubiculum, scribere occultè literas, acceptare, vel donare aliquid leve sine consensu Superiorum, frangere silentium, citra necessitatem bibere in domibus sæcularium, vel extra horam prandii, in se sunt quid leve, si tamen hinc & nunc multum conducant ad destructionem disciplinæ religiosæ, ad causanda pericula & scandala, sunt materia gravis & per consequens Superior ea sub mortali, aut etiam sub gravi pœna, v. g. excommunicationis, suspensionis, vel etiam sub formali obedientia prohibere potest. *March. Tamb. lib. 1. in decal. c. 1. §. 3. à num. 18.* Nec obstat, quòd in particulari casu respectu hujus personæ non sit proximum, vel ullum omnino periculum peccati, vel scandali; nam lex non attendit periculum hujus vel illius in particulari, sed periculum communitatis.

5. QUÆR. II. Quid circa peccatum veniale?

R. 1. Dari peccata venialia, & amicitiam cum Deo non solventia definivit *Trid. sess. 6. c. 7. §. 25.* De his dicitur *Prov. 24. Septies in die cadit justus; & Jac. 3. In multis offendimus omnes.*

2. Quamvis venialia utcumque multiplicata non adæquent vel unum mortale, ut habet communis cum *D. Thom. 1. 2. q. 88. a. 4.* eò quòd mortale sit altioris ordinis, tamen venialia multum disponere ad mortalia certum est: juxta illud *Eccl. 19. Qui spernit modica, paulatim decidet.* Minuunt enim fervorem charitatis & abundantiam auxiliorum supernaturalium ad superandas tentationes, & difficultates occurren-

tes

tes in observantia mandatorum, ac voluntatem proclivem reddunt ad peccata etiam graviora, vel maximè tunc, si mortale & veniale versentur circa idem objectum, nam experientia constat eos, qui assuescunt parvis furtis, paulatim prouere in majora. Hinc *Sanct. Laym. hic c. 5.* docent eum peccare mortaliter, qui paratus est vitare sola mortalia, & admittere quævis venialia hinc & nunc occurrentia, eò quòd exponat se periculo peccandi mortaliter: id tamen non universaliter, sed tunc tantùm verum esse arbitror, quando venialia sunt proxima, vel probabilis dispositio ad mortale, ut si quis ex proposito admittat quævis confabulationes turpes, conversationes, tactus, aspectus etiam tantùm venialiter malos, aut si religiosus nollet facere nisi ea, quæ à Superiore vel Regula sub mortali præcipiuntur, *Sanct. lib. 6. mor. c. 4. num. 20. Sporer c. 5. num. 43.* quia tunc est periculum peccati gravis, scandali aut damni in disciplina. *V. cas. 64. num. 3.*

3. Peccatum veniale ex genere suo quinque 4.
 præcipuè modis potest per accidens fieri mortale. 1. Ratione finis vel effectûs mortaliter mali, ut si quis per ornatum superfluum intendat allucere ad adulterium; aut ex levi furto prævideat orituras gravissimas suspiciones, odia, rixas, &c. 2. Si quis in peccato veniali ponat finem suum ultimum, quod tum fit, quando quis mavult Deum offendere graviter, v. g. die festo negligere Sacrum, quàm ab otioso colloquio, vel lusu venialiter malo desistere. 3. Ratione scandali, si per peccatum veniale quis exponat proximum probabili periculo peccati mortalis. 4. Ratione proprii periculi; ut si quis per verba turpia,

pia, vel familiarem conversationem se exponat periculo delectationis venereæ. 5. Ratione contemptus formalis, qui tunc est, quando quis ideo venialiter peccat, ut significet, se nihili facere auctoritatem præcipientis, vel ideo facit, aut omittit aliquid, quia id præceptum aut prohibitum est, aut quia ex affectu indignationis, aut superbiæ se non vult subicere Superiori, vel ejus legi; hic contemptus est actus specialis inobedientiæ, sicut enim, qui ideo aliquid facit, quia præceptum est, exercet specialem obedientiam, sic ille, qui ideo non facit, quia præceptum est, admittit factum specialis inobedientiæ, quæ non tantum in Legislatorem humanum, sed & in ipsum Deum est gravissima injuria. *Communis cum S. Thom.* *Non est enim potestas nisi à Deo, itaque, qui resistit (resistit autem vel maximè contemnens) Dei ordinationi resistit, qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.* Rom. 13. Ex præmissis.

5. *Deduces seqq.* 1. Qui agnoscit auctoritatem Superioris, sed tantum parvi pendit, vel negligit ipsam materiam sub veniali præceptam tanquam inutilem, vanam, levem, imprudenter impositam, non habet contemptum formalem, sed materialem, ideoque per se tantum peccat venialiter, ut cum communi docet *Less. L. 1. c. 46.* Hoc tamen intellige respectu præcepti vel consilii humani; nam materiam à Deo suam, vel sub veniali præceptam spernere vel negligere tanquam inutilem, vanam, imprudenter præscriptam, est gravissima in Deum irreverentia; Aliud est, si quis rem aliquam levem à Deo prohibitam, v. g. officiosum mendacium ideo admittere parvi pendat, quia levis est, & non gra-
vis

vis Dei offensa, tunc enim tantum peccabit venialiter, quia non contemnitur DEUS, sed res levis non nisi remotissime in DEUM redundans.

Laym. c. 7. n. 6. Tamb. sup. §. 4. n. 8.

2. Si Religiosus etiam purum monitum sui Superioris formaliter contemnat, seu ideò respuat aut negligat, quia ex perversione, superbia vel alia passione se non vult subicere Superiori, vel ideò studiosè rejiciat, quia Superior mandavit, peccat mortaliter ob gravem in Superiorem irreverentiam, & ideò, si quis ex formali contemptu infringat præceptum grave, v. g. jejunium, admittit distinctas specie malitias necessariò in confessione explicandas, per consequens non satis erit dicere: fregi jejunium, sed dici debet: fregi jejunium in contemptum Superioris.

3. Superiorem præcipere posse sub mortali materiam de se levem, si relata ad bonum commune, ad evitanda scandala, pericula, diffamationes sit necessaria, aut valde utilis, & per consequens materia gravis, constat ex *num. 2.* ideòque quilibet subditus in particulari, etiamsi respectu suò non sit periculum, tenebitur sub mortali tali legi se submittere.

4. Religiosus suo exemplo alios pertrahens ad fractionem disciplinæ, si id fiat unà alteràve vice, & in re saltem non graviter obligante, non peccat mortaliter; si autem id faciat promiscuè, aut toties, ut disciplina notabiliter corruat, & à pluribus non observetur, etiamsi res secundum se videatur parva, v. g. extrahoraria confa-

bulatio, compotatio, tunc peccat

mortaliter ratione spiritualis

damni, quod infert

disciplinæ.

CASUS